

Авраменко К.Ю., Василенко А.С.
Національний авіаційний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМОВИЗНАЧЕННЯ ЖІНОК, ОРІЄНТОВАНИХ НА УПРАВЛІНСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Незважаючи на суттєві зміни становища жінок у суспільстві, які відбуваються у багатьох країнах протягом століття, одна з найгостріших проблем досі залишається відкритою. Вона полягає в наявності бар'єрів на шляху жінок до посади в управлінських структурах.

Управлінська діяльність – це та діяльність, до якої залучаються, у більшості випадків, чоловіки. Саме тому дане питання є актуальним, адже у нашому суспільстві є багато здібних жінок, які б опанували діяльність, що пов'язана з управлінням. Адже жінка за короткий проміжок часу зруйнувала стереотип щодо того, що вона має виконувати лише репродуктивну, виховну та побутову функції.

Дану проблему досліджували такі вчені як Еванс і Мюрел, їх цікавив вплив факторів оточення на вибір професійної сфери, Холмс і Ессес, що вивчали традиціоналізм по відношенню до статево-рольових функцій та професійних планів Шеклтон і Розенер розглядали вплив гендерних стереотипів в процесі самореалізації. Вітчизняні дослідження зосереджені в напрямках, які пов'язані з розвитком особистості і реалізацією її внутрішнього потенціалу (К. Абульханова-Славська, Л. Анциферова, О. Бодальов, С. Максименко, В. Москаленко, А. Петровський, Ю. Швалб, Т. Яценко та ін.) та нині ще потребує вивчення професійна самореалізація жінок [3].

Професійне самовизначення, в наш час, має пов'язувати в собі не лише проблеми професійного характеру, а і загальні, життєві, що відносяться до самовизначення особистості. Особистісне самовизначення - це визначення себе стосовно суспільних критеріїв особистісного становлення й подальша дієва реалізація себе на основі цих критеріїв. Професійне ж самовизначення - це не легкий динамічний процес орієнтації особистості у професійно-трудоному середовищі, становлення адекватних та чітких професійних намірів і планів, реального образу себе та своїх можливостей, як професіонала [3].

Встановлено, що жінки у своїй більшості неактивно ставляться до життя, тобто, приймають роль, що нав'язує суспільство. Вони невпевнені у собі, не вмюють ставити довготривалі цілі та реалізовувати їх, і саме ці фактори ще більше ускладнюють процес займання жінкою управлінських

посад. На стан жінки у професії суттєво впливає сімейне становище, адже вона повинна поєднувати декілька соціальних ролей, і саме це обмежує її вибір та створює значні труднощі у професійній діяльності [2].

Дослідження показують, що управлінська діяльність дозволяє жінкам виявляти творчість, самостійність, що викликає поважне ставлення з боку оточуючих. Але нова роль жінки керівника змушує приймати на себе цінності, що притаманні чоловікам. Звідси відбувається конфлікт щодо цінностей «сім'я і дім» та цінностей професійного розвитку і незалежності.

Необхідно виділити спрямованість жінки, що описує її як сучасну освічену особистість. По-перше, це прагнення до рівноправ'я, рівності власних здібностей і можливостей та можливостей чоловіків. Обов'язково вони мають бути яскравими особистостями, ініціативними, енергійними, що не бояться труднощів.

У висновку зауважуємо, що актуальність проблеми вивчення психологічних особливостей самовизначення жінок, орієнтованих на управлінську діяльність є актуальною та полягає у тому, що жінок багато десятиліть усували від інтелектуальної праці і навчання, управлінської діяльності, а умови сучасного світу диктують нові правила, які дозволяють жінкам самовиражатися у новий спосіб та які зумовлюють нові життєві цінності у жінки: професійної самореалізації, зокрема, як управлінця. Жінки, орієнтовані на управлінську діяльність, проявляють важливі риси: ініціативність, самостійність, високий самоконтроль, відповідальність, творчість, бажання встановлювати стійкі соціальні зв'язки, прагнення до спілкування, а також схильність діяти інтуїтивно «тут і зараз», що дозволяє досягти успіху шляхом деякого ризику.

Список літератури

1. Корнев М.Н. До проблеми соціального самовизначення жінок, орієнтованих на управлінську діяльність // Вісник Харківського університету.-Харків, 2000.- № 498.- С. 60-63.

2. Щербатюк Б.А. Психологічні особливості професійної та соціальної активності жінки // Тези доповідей. Випуск 5, частина 1.- Івано-Франківськ, 2000.- С. 194.

3. Щербатюк Б.А. Самовизначення людини як реалізація її суспільної сутності // Проблема особистості в науці: результати та перспективи досліджень. Тези доповідей П'ятої Міжнародної конференції молодих науковців.- Київ, 2002.- С. 24

*Науковий керівник: Бондар Л.В.
канд. псих. наук, доцент*